

Algebra I

29.1.2014

Helsingin yliopisto
Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Johanna Rämö

Potenssi

Oletetaan, että G on ryhmä, jossa on alkio x . Olkoon $n \geq 1$ positiivinen kokonaisluku.

Tällöin

- $x^n = \underbrace{x \cdot x \cdots x}_{n \text{ kpl}}$
- $x^0 = e$
- $x^{-n} = (x^n)^{-1}$.

Potenssien laskusäännöt

Lause

Olkoon G ryhmä ja x sen alkio. Seuraavat kaavat pätevät kaikilla kokonaisluvuilla m ja n :

$$\text{a) } (x^n)^{-1} = (x^{-1})^n \quad \text{b) } x^m \cdot x^n = x^{m+n} \quad \text{c) } (x^m)^n = x^{nm}.$$

Yhteelaskumerkintä

Toisinaan ryhmän laskutoimituksella on yhteenlaskun luonne. Esim.

- $(\mathbb{Z}, +)$
- $(\mathbb{R}^2, +)$
- $(K_{12}, \oplus)$

Pohdintatehtävä

Keksi jokin laskutoimitus, joka tekee annetusta joukosta ryhmän.
Onko olemassa itsestään selvä vaihtoehto?

- a) $\mathbb{Z}$
- b) $\mathbb{Q} \setminus \{0\}$
- c) $n \times m$ -matriisit
- d) $\mathbb{R}$
- e) $n \times n$ -matriisit, jotka ovat kääntyviä
- f) joukko, jonka muodostavat kuvaukset $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$

Lisätehtävä: Keksitkö laskutoimituksen, joka tekee suljetusta välistä $[-2, 2]$ ryhmän?